

Asia: VN/558/2022

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi**

### Lakiesityksen luvut 2-12

#### **Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:***

Rauman kaupunki yhtyy pääosin Suomen Kuntaliiton lakiesityksestä antamaan kattavaan lausuntoon.

Rauman ja Porin kaupungit ovat valmistelleet lausunnon antamista yhdessä ja tehneet nostoja sekä havaintoja Satakunnan näkökulmasta. Satakunnan näkökulmasta lakiuudistuksen nettovaikutus on negatiivinen (-11 euroa/kuntalainen) ja valtakunnallisesti näyttää siltä, että pienet kunnat hyötyvät keskimäärin lakiuudistuksesta enemmän ja nettovaikutus on positiivinen. Rahoitusmekanismien tulee turvata riittävä resursointi kuntien näkökulmasta, eikä saa johtaa nykyisen toiminnan heikkenemiseen.

#### Taustaa

Lakiesitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman toteuttamiseen. Keskeisenä tavoitteena on työllisyyden vahvistaminen ja työllisyysasteen nostaminen 75 prosenttiin. Hallituskauden tavoitteena on saavuttaa 80 000 lisätyöllisen työllisyysvaikutukset.

Hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Ensimmäisenä toimenpiteenä käynnistettiin 1.3.2021 työllisyyden edistämisen kuntakokeilut, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden tarjoamisesta. Kevään 2021 puoliväliriihessä hallitus päätti jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi. Kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin ja työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoimisen välinen kytkös poistettaisiin. Valtio ja kunnat

jakaisivat työvoimapalveluiden kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannuste järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asemassa oleville.

Rauman kaupunki ei ole kuulunut kuntakokeiluun, joten lain valmistelussa ja täytäntöönpanossa tulee huomioida sekä kuntakokeilukunnat että ei-kuntakokeilukuntien erityistarpeet. Kunnat lähtevät uudistukseen eri lähtökohdista.

#### Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakastietojen käyttötarkoitukset on lainsäädännössä määritelty kattavasti, eikä käyttötarkoituksiin ole katsottu liittyvän erityisiä muutostarpeita. Todetaan kuitenkin, että järjestämisvastuussa olevan toimijan eli kunnan näkökulmasta on varauduttava tarkistamaan asiakastietojen käyttötarkoituksia, jotta asiakastilanteissa on palvelutarpeen mukaiset riittävät tiedot ja sujuvat palveluprosessit turvataan. Lainsäädännöllä on myös turvattava riittävä tiedonsaanti- sekä luovutus järjestämisvelvollisuuden ja lain edellyttämän tehtävän hoitamiseksi.

#### Käyttöoikeudet

Lakiesityksen mukaan KEHA-keskus (valtakunnallinen ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto) olisi jatkossa valtakunnallisen tietojärjestelmän ylläpitäjä ja tietojärjestelmästä vastuussa oleva viranomainen. Se vastaisi myös asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksien määrittelystä ja vastaisi käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta.

Tietojärjestelmän ja sen toteuttamisen tulee tukea asiakaspalvelun kokonaisuutta, eikä saisi kuntien näkökulmasta tuottaa lisääntyviä tietoteknisiä ja tiedonhallinnaisia haasteita tai uusia rahoittamattomia lisäkuluja. Vastuutahon on myös kyettävä varmistamaan tiedon jakelun oikeudet. Käyttöoikeuksien laajuuden tulee tukea lain edellyttämän järjestämisvastuun toteutusta ja asiakastyön edellyttämää tiedonhallintaa riittävässä laajuudessa. Rauman kaupungin näkökulmasta KEHA-keskuksen rooli valtakunnallisena tietojärjestelmäkokonaisuuden ylläpitäjänä ja vastuutahona on tärkeä ja merkittävä, koska kuntien näkökulmasta on tarkoituksenmukaista olla valtakunnallisesti kattava ja vuoropuheleva ohjelma.

#### **Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:***

Lakiesityksen päätavoite työllisyyden edistäminen on tärkeä ja kannatettava. Työllisyyspalvelujen järjestämisvastuun siirtäminen kunnille on todella merkittävä ja haastava lakimuutos. Kunnan näkökulmasta on turvattava riittävä rahoitus suhteessa järjestämistehtävään, jotta uudistus voi saavuttaa sille asetetut tavoitteet. Tehtävien resursoinnin ja rahoituksen tulee olla oikeasuhtaista ja siirrettävien tehtäväkokonaisuuksien asiakaslähtöisiä ja selkeitä palvelukokonaisuuksia. Tavoitteenasettelussa olisi myös perusteltua huomioida merkittävämmiin vaikeammin työllistettävät

ja heidän työllistymisensä edistäminen, koska tosiasiasa tämän kohderyhmän erityistuen tarve ja työllistymisen esteet ovat merkittävät ja vaativat erityisresursointia. Myös työmarkkinatuen rahoitusmekanismi painottuu erityisesti tähän kohderyhmään. Pitkäaikaistyöttömyys ja rakenteellinen työttömyys on ollut pitkään valtakunnallisesti vaikea ja tilanne on myös heikentynyt.

Lakimuutoksella on myös merkittävä yhdyspinta uusiin hyvinvointialueisiin ja niiden sote-palveluiden järjestämistehtävään. Näiden palvelujen saatavuus ja toteutus tulee olemaan tärkeä osa työllisyyspalvelujen toteutusta sekä työ- ja toimintakyvyn edistämistä.

## **Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:**

### 4.1 Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun uudistaminen

Esityksen mukaan vastuu työnhakijoille ja yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista palveluista siirrettäisiin pääosin kuntien vastuulle. Rauman kaupunki katsoo kuntapohjaiseen työvoimapalvelumalliin siirtymistä hyvänä, mutta tosiasiallisesti siirto tarkoittaa suurelta osin siirtoa kuntien sijasta yhteistoiminta-alueille. Esitetty malli järjestämisvastuusta voi kaventaa kuntien itsenäistä sekä paikalliset että alueelliset tarpeet huomioivia toimintamahdollisuuksia. Kuntien on haettava tiettyjä alueellisia väestöpohjia toteutukseen. Kuntien vapaaehtoisesti ja paikallisesti työllisyyteen resursoimat panostukset saattavat esityksessä liian tiukasti määritellyn järjestämisvastuun määrittelyn myötä vähentyä. Kunnilla on tällä hetkellä moninaisia paikallisiin tarpeisiin perustuvia työllisyydenhoidon toteutusmalleja, jotka saattavat loppua julkisten työvoimapalvelujen tullessa toteuttamismuodoksi. Luottamalla kuntien kykyyn järjestää palvelut parhaalla mahdollisella tavalla löydetään alueille parhaat tavat palveluiden organisointiin.

#### 4.1.2 Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu

Kunta voi järjestää kunnan työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. 20 000 työvoimapohja tarkoittaa käytännössä yli 40 000 asukkaan väestöpohjaa. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) siten, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Rauman kaupungin näkökulmasta alueen muodostamiselle ei saisi olla liian paljon alueellisia tai rakenteellisia reunaehtoja, vaan yhteistoiminta-alue tulisi saada muodostaa alueelliset ja paikalliset tarpeet huomioiden, kuten työssäkäyntialueet ja muut luonnolliset yhdyspinnat. Järjestämisvastuu tulisi olla jokaisella kunnalla ja alueet voisivat keskenään sopia kuntalain mukaisesti siitä, kuinka ne tehtävän järjestävät.

Muun muassa palvelujen kilpailuttamisen näkökulmasta tulisi mahdollistaa yli alueiden meneviä ja valtakunnallisia kilpailutuksia.

Rauman kaupunki haluaa tässä kohtaa myös tuoda esille, että työvoimapalvelujen järjestämisen kokonaisuuteen kuuluu kiinteästi osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien kuntoutuspalvelujen palvelutarve. Tarve on merkittävä ja erilaiset kohtaanto-ongelmat ovat yleisiä. Kunnan työllisyystoimilla on mahdollisuus edistää työttömien positiivisia palvelupolkuja, mutta samalla tulee huomioida, että kaikilta osin tarvittavat palvelut eivät ole kuntien toimintavallassa tai järjestämisvastuulla.

#### Perustuslaki ja säätämisjärjestys

Todetaan kuntaliiton lausunnon mukaisesti, että yhteistoimintavelvoite ei saa rajoittaa kunnallista itsehallintoa rajoittamalla kuntalaisten suoraan valitseman toimielimen päätösvaltaa. Yhteistoiminta ja toteutuksen ylikunnallisuus ei saa johtaa jollekin kunnalle yksipuolista määräysvaltaa mahdollistavaa asemaa ja hallinnon järjestelyn on oltava tarkoituksenmukaista.

#### 4.1.3 Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Rauman kaupunki katsoo positiivisena ja ehdottoman tärkeänä sen, että valtio sitoutuu korvaamaan tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti. Työministeriön selvityksen mukaan Rauman kaupungin nettovaikutus olisi rahoituksen näkökulmasta -2 euroa/kuntalainen ja Satakunnassa -11 euroa. Näin ollen rahoitusteknisesti tulee varmistaa, että rahoitusmekanismit ovat riittävät ja toimivat. Samalla myös toteamme, että kuntien rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta ei tule nostaa. Kuntien maksama työmarkkinatuki kohdentuu etenkin osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien maksatuksiin ja samalla tulee huomioida, että sote-palvelut, kuntoutus ja muun muassa kuntouttava työtoiminta siirtyvät hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Palvelutuotanto ja rahoitusvastuu kohdentuvat näiltä osin eri toimijoille.

Esityksessä ehdotetaan palveluiden rahoituksen kohdentamista valtionosuuksien kustannuspohjaan pääasiassa kahteen kriteeriin perustuen. Tästä 70 prosenttia kohdentuisi työikäisen väestön (ikäryhmä 18–64-vuotiaat) ja 30 prosenttia laajan työttömyyden käsitteen perusteella, joka kattaisi sekä työttömät, että palveluiden piirissä olevat asiakkaat. Työttömyysturvaetuuksien kompensatio taas korvattaisiin kunnille poikkileikkaustilanteen mukaisesti ja sen suuruutta ei esityksen mukaan tarkistettaisi myöhemmin.

Rauma kaupunki yhtyy Kuntaliiton esitykseen, että rahoituksen osalta laajan työttömyyden painoarvoa korotetaan. Työttömyysturvan rahoitukseen tulee luoda mekanismi, joka ottaa huomioon työllisyyteen ja työttömyyteen vaikuttavat tekijät myös jatkossa. Laajan työttömyyden merkitys rahoituskriteerinä on nyt vain 30 %. Sen kohottaminen esimerkiksi 50 %:iin tasoittaisi kuntien vaikutusmahdollisuuksia kohdata tulevia suhdanne- ja muita taloudellisia riskejä sekä parantaisi TE-palveluiden yhdenvertaisen tarjoamisen edellytyksiä. Tässä kohtaa tulee myös huomioida, että kaikki kunnat eivät ole olleet kuntakokeilussa ja tilanne on epäsuhtainen. Kyseessä on todella iso rakenteellinen uudistus, ja sille on annettava riittävä muutos aika. Kyseessä on valtaisa palvelutuotannon ja järjestämisvastuun siirtäminen kunnille ja merkittävä henkilöstön siirtyminen.

Tulisi myös miettiä, näkykö rahoituksessa esimerkiksi ei-kokeilukuntien erityistilanne. Kaikki kunnat eivät aloita samoista lähtöasetelmistä.

Kuntiin siirtyviä kustannuksia tulisi myös ennakoida ennen muutosta. Uudistuksen rahoituslaskelmissa esitetty nykytilan kustannusarvio perustuu laskennallisuuteen, koska nämä tehtävät eivät ole vielä kunnilla. Täten uudistuksesta aiheutuva taloudellisen nettovaikutuksen esittäminen voi aiheuttaa vääriä tulkintoja kunnissa, jos laskennallinen arvio poikkeaa merkittävästi tulevista todellisista kustannuksista. Muutoksesta aiheutuvat kertakustannukset tulisi huomioida erikseen ja korvata kunnille täysimääräisesti.

#### Siirtymäaika

Työministeriön rahoituslaskelmien mukaan Suomen kuntien kustannusten nettovaikutukset nykytilan mukaan ovat vaihteluvälillä kuntaminimi -147 euroa/asukas ja kuntamaksimi + 47 euroa/asukas. Kuntaliitto on esittänyt tilanteeseen sopeutumiseksi kahden vuoden sopeutumisaikaa, jossa ensimmäisenä kalenterivuonna rahoitus perustuisi 50 % laskennalliseen nykytilaan ja 50 % valtionosuuskriteereihin ja toisena kalenterivuonna 25 % laskennalliseen nykytilaan ja 75 % valtionosuuskriteeriin. Kolmannesta täydestä vuodesta lähtien rahoitus perustuisi valtionosuuskriteeriin. Koska tehtävät siirtyvät esityksen mukaan kunnille 1.12.2024, kestää siirtymäaika tosiasiallisesti esitetyn kolmen vuoden sijaan vain kaksi kokonaista vuotta ja yhden kuukauden. Kuntaliitto pitää sopeutumisaikaa liian lyhyenä etenkin tilanteessa, jossa kuntien toimeenpanokyky laadukkaaseen muutokseen täytyy turvata. Kuntiin siirtyviä kustannuksia tulisi myös ennakoida ennen muutosta.

Yhdymme Kuntaliiton näkemykseen sopeutumisajan pituudesta, kolme vuotta, joka on liian lyhyt etenkin tilanteessa, jossa kuntien toimeenpanokyky laadukkaaseen muutokseen täytyy turvata.

#### 4.1.4 Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta

Työttömyysturvaetuuksien kompensatiomallia tulisi tarkastella uudestaan. Poikkileikkaustilanteeseen perustuva kompensatio ei huomioi väestön kasvun ja vähenemisen aiheuttamaa vääristymää. Kompensatio ei saa aiheuttaa negatiivista kannustinvaikutusta ja sen tulisi olla kannustava sekä reagoida muun muassa kuntien väliseen muuttoliikkeeseen sekä muuhun väestömuutokseen.

#### Palkkatuki

Laajan työttömyyden kriteeri on esityksessä määritelty siten, että se kattaa myös työllistetyt (esimerkiksi palkkatuella työllistetyt). Palkkatuella työllistetyt henkilöt lisäävät siten kriteerin kasvaessa yksittäisen kunnan saamaa valtionosuusrahoitusta. Aiemmin noin 35–40 prosenttia palkkatuella työllistetyistä henkilöistä on työskennellyt kunnissa. Koska uudessa mallissa kunnat eivät voisi myöntää palkkatukea itselleen, tippuvat aiemmin kuntiin palkkatuella työllistetyt henkilöt laajan työttömyyden kriteerin ulkopuolelle ja se vaikuttaa suoraan kunnan valtionosuuteen. Hyvän valtionosuusjärjestelmän periaatteiden mukaan kunnan ei pitäisi pystyä vaikuttamaan suoraan valtionosuuskriteereihin.

Rauman kaupungin näkökulmasta palkkatukityöllistämisen loppuminen kaupungilla olisi merkittävä heikennys, joka kohdentuu vaikeimmin työllistettäviin. Etenkin osatyökykyisten ja

pitkäaikaistyöttömien kohdalla palkkatukityöllistäminen on ollut merkittävä osa työhönkuntoutusta ja uusia urapolkua. Näihin on myös pystytty räätälöimään opinnollistamista ja osatutkintoja ja siten vastaamaan yritysten ja työttömien kohtaanto-ongelmaan. Palkkatukityöllistämistä ei tulisi heikentää kuntien ja työttömien kuntalaisten näkökulmasta ja sen pitäisi mahdollistaa jatkopolut avoimille työmarkkinoille.

#### 4.1.5 Työvoimapalvelujen ohjaus ja valvonta

Esityksen mukaan järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu eriytyisivät uudessa rakenteessa. Rahoitusvastuu on jokaisella kunnalla. Järjestämisvastuu voisi olla yksin vain 20 000 työvoimapohjan täyttävillä kunnilla. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen olisi muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa. Vastuu palvelujen tuottamisesta jakautuu järjestämisvastuullisille ja työllisyyspalveluja tuottaville erillisille toimijoille. Lisäksi valtion ohjausvalta suhteessa kuntiin vahvistuisi verrattuna nykyjärjestelmässä kuntiin kohdistettavaan ohjaukseen. Valvonnan yhteydessä on arvioitava, kuuluuko vastuu havaitusta epäkohdasta järjestäjälle vai tuottajalle vai kummallekin ja jos näin, miten vastuu määritellään eri toimijoiden välille. Ratkaistavaksi voi esimerkiksi tulla, mikä taho kantaa vastuun palvelujen saatavuudessa esiintyvistä ongelmista. Vastuiden eriytymisen johdosta valvontaan liittyvät selvitystehtävät selvästi monimutkaistuisivat. Kunnan näkökulmasta vastuukysymysten tulisi olla mahdollisimman selkeitä.

#### 4.1.6 Julkisia työvoimapalveluja koskeva sääntely

Työvoimaviranomaisen tulisi järjestää julkisina työvoimapalveluina työnvälityspalveluja, tieto- ja neuvontapalveluja, työnhaku-, ura- ja työhönvalmennusta sekä työvoimakoulutusta. Jotta uudistuksen tavoitteet toteutuisivat, tulisi palveluiden muodostaa selkeät, tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat kokonaisuudet. Esityksen mukaan henkilöasiakkaiden puhelinpalvelu ja alkavan yrittäjän ja työnantaja-/yritysassiakkaan puhelinpalvelut jäisivät valtiolle. Rauman kaupunki ei katso tämän olevan tarkoituksenmukaista, vaan keskeinen osa isompaa kokonaisuutta.

#### 4.1.8 Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta. Laissa säädettäisiin työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista ja nuorten matalan kynnyksen monialaisesta yhteispalvelusta. Nykyinen laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta kumottaisiin. Ehdotuksen mukaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos. Toimijoissa ei ole mainittu kuntaa. Se tarkoittaa, että monialaisen tuen piirissä olevien yhteistoiminta-alueelle kuuluvien asiakkaiden palveluprosesseja ei voida sovittaa yhteen kuntien muiden toimintojen, kuten esimerkiksi elinvoima- ja osaamispalvelujen kanssa tietosuojajäsystemä.

Kuntaliiton näkemyksen mukaisesti Rauman kaupunki katsoo, että kunta tulee ehdottomasti lisätä toimijoihin, jotta esityksen tavoitteet asiakkaan palveluiden yhteensovittamisesta toteutuu.

Työhönkuntoutuksen kokonaisuus edellyttää kunnan toimijuuden ja kumppanuuden lisäämistä lakiin.

Esityksessä ehdotetaan, että monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuus perustuisi työttömän tosiasialliseen palvelutarpeeseen, ei aikarajoihin. Tämä muutos on kannatettava ja odotettu. Se perustuu kuntalaisten tarpeeseen.

#### 4.1.9 Työttömyysturvaa koskevat tehtävät

Asiakkaiden palveluun liittyvät tehtävät tulisi siirtyä kokonaisuutena, myös hankintaa vaativien työttömyysturvatehtävien osalta. Hankintoja tulisi tarpeen mukaan jatkossakin toteuttaa paikallisina, alueellisina ja valtakunnallisina.

#### 4.1.10 Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä palvelualusta

Esityksen mukaisesti KEHA-keskus vastaisi työvoimapalvelujen valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista ja Rauman kaupunki kannattaa ehdotusta.

#### Rekisterinpitäjäyys

Viranomaisen toiminnassa rekisterinpitäjäyys seuraa järjestämisvastuuta. Kunta, joka toimii työvoimaviranomaisena, toimii rekisterinpitäjänä suhteessa sen järjestämisvastuussa käsittelyssä oleviin henkilötietoihin. Samalla tavalla kuntayhtymä tai vastuukunta toimii rekisterinpitäjänä suhteessa sen järjestämisvastuussa oleviin henkilötietoihin. Rekisterinpitäjäyys säilyy järjestämisvastuulla olevalla taholla siitä riippumatta, että toimintoja tai tehtäviä voidaan ulkoistaa tai siirtää toiselle viranomaiselle hoidettavaksi. Esimeriksi tilanteessa, jossa kuntayhtymä sopisi jäsenkuntien kanssa työvoimapalveluihin kuuluvien tehtävien hoitamisesta, jäsenkunta toimisi henkilötietojen käsittelijänä ja kuntayhtymä rekisterinpitäjänä.

Vastuukysymykset henkilötietojen käsittelystä eri toimintamalleissa tulisi olla ehdottoman selkeitä ja johdonmukaisia.

#### Ehdotetun sääntelyn suhde tietosuojasetukseen

Henkilötietojen käsittelyperusteista säädetään tietosuojasetuksessa. Viranomaisen saa käsitellä henkilötietoja esimerkiksi lakisääteisen tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi. Kunnalla on järjestämisvastuullisena oikeus käsitellä tarpeellisia tietoja, minimointivaatimus huomioiden. Lakiesitys ei kuitenkaan tuo selkeästi esille suhdetta kunnan yleiseen toimialaan kuuluviin työllisyyttä edistäviin palveluihin, kuten yrityspalveluihin. Kaupungin työllisyys- ja elinvoimatehtävän näkökulmasta tulisi sekä saada että luovuttaa riittävät tiedot järjestämistehtävän hoitamiseksi ja sujuvien prosessien varmistamiseksi.

## Sosiaali- ja terveystietojen käsittelystä työllisyyspalveluissa

Lakiesityksen mukaan sellaiset terveydentilaa ja työ- ja toimintakykyä koskevat tiedot, joilla on vaikutusta työllistymiseen ja jotka ovat välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi hänelle kuuluvat työvoimapalvelussa käsiteltäviin tietoihin. Kunta voi arvioida työnhakijan työ- ja toimintakykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa ja työllistymissuunnitelmaan voidaan sisällyttää työ- ja toimintakyvyn tai terveydentilan selvittämiseen liittyviä toimia. Lakiesitys ei kuitenkaan muodosta suoraan perustetta tiedonvaihdolle hyvinvointialueen tai kunnan sote-palvelujen kanssa. Tetoja voidaan kunnan työvoimapalveluissa saada asiakkaalta itseltään tai asiakkaan kirjallisella suostumuksella hyvinvointialueelta, mikäli työtön ei ole monialaisen tuen yhteistoimintalain tarkoittamista palveluista.

Tiedonsaannin tulee olla riittävä ja tarkoituksenmukainen suhteessa järjestämistehtävään ja mahdollistaa palvelutarpeen mukaiset sujuvat palveluprosessit.

### Monialaisen tuen yhteistoiminta ja tietosuojaja

Kuntaliitto on katsonut, että terveystietojen käsittely ei saa vaarantaa potilaan oikeuksien toteuttamista ja Rauman kaupunki yhtyy tähän.

## **Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:**

Rauman kaupunki yhtyy Kuntaliiton nostamiin näkemyksiin pääasiallisista vaikutuksista

### 4.2.1 Tiivistelmä keskeisistä vaikutuksista ja uudistuksen riskeistä

Esityksessä tunnistetaan tietojärjestelmäriskit:

- tietojärjestelmien moninaisuus ja tiedon yhteismitattomuus
- kokonaisarkkitehtuurin epäonnistuminen
- riskit liittyen tietojärjestelmäkokonaisuuksien käyttöönottoon

Sekä nostetaan esille vaikutukset työnhakijoille tarjottaviin palveluihin tietojärjestelmien, asiakassiirtojen, henkilöstön koulutuksen, muutoksen viestinnän osalta sekä todetaan, että riskienhallintaan tulisi kiinnittää erityistä huomiota siirtymävaiheessa. Samalla tulisi tarkastella tiedonhallintalain mukaisesti riskien käsittelyn, hallinnan ja arvioinnin näkökulmista toimintaan ja



laajenevaan/muuttuvaan toimintaympäristöön liittyvät riskit. Sekä tietoturvallisuuden että varautumisen tulokulmista.

Esityksessä ei ole tunnistettu eikä tarkasteltu varsinaisia toimintaympäristöön ja toimintamalliin liittyviä riskejä jatkokehittämisen osalta muuten kuin nostamalla esille olemassa oleva lainsäädäntö (tiedonhallintalaki, tietosuoja-asetus).

#### 4.2.3.1 Vaikutukset kuntien toimintaan

Kuntien perustoimintojen tasolla tarkasteltaessa yritysten ja työvoiman kohtaanto sekä asiakastarpeen huomioiminen ovat keskeisiä tehtäviä. Näistä tehtävistä suoriutuakseen kunnan eri tietojärjestelmissä oleva tietosisältö tulee tarkoituksenmukaisella tavalla olla hyödynnettävissä tieto- ja neuvontapalveluitten osalta asiakaspalvelua suoritettaessa (yhden luukun periaate).

KEHA-keskus on tiedonhallintayksikkö ja sillä on velvoite arvioida toiminnan piirissä olevien muutosten vaikutukset sen vastuulla olevien palveluitten osalta. KEHA-keskuksen tiedonhallintamallin olla hyödynnettävissä järjestämisvastuussa olevien kuntien puolella. Näin kunnat voisivat keskittyä omissa tiedonhallintamalleissaan niiden päätöksenteon ja kehittämisen piirissä oleviin asioihin ja muutoksiin. Organisaatioitten tiedonhallintamallit eivät ole välttämättä yhteismitallisia ja siten sellaisinaan hyödynnettävissä kuntien yhteistyössä. Kuntien kannalta haasteelliseksi asian tekee se, ettei ole tiedossa, mistä loogisista kokonaisuuksista TE2024-toimintaympäristö koostuu.

Esityksessä todetaan kokonaisarkkitehtuurin epäonnistuminen tietojärjestelmäriskinä. Kokonaisarkkitehtuurityön tulisi olla järjestämisvastuussa olevien tahojen näkökulmasta rakentuva ja toimintalähtöisesti toteutettu.

#### 4.2.7 Tietosuojavaikutukset

KEHA-keskuksen ollessa viranomainen ja rekisterinpitäjä valtakunnallisen tietovarannon osalta. Kunnat toimivat työvoimaviranomaisena. Kyseessä on hajautettu rekisterinpitäjäyys. Tietosuojakysymyksissä tulee olla eri toimijoiden osalta selkeät pelisäännöt ja vastuut. Tarpeetonta ja päällekkäistä työtä tulee välttää.

**Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:***

-

**Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:***

-

**Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:***

-

**Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:***

-

**Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä**

**Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.**

**Näkemyksenne:**

Yritystoiminnan kehittämispalveluista

Nykyisestä poiketen yritystoiminnan kehittämispalvelut eivät sisältyisi tässä laissa tarkoitettuihin julkisiin työvoimapalveluihin, vaan ne olisivat jatkossa osa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yrityspalvelukokonaisuutta. Jos uuden lain tavoitteena on lisätä kuntien elinvoimaa, tulisi tätä linjausta tarkastella vielä uudelleen. Soveltuvien osien kunnalla tulisi olla vähintään mahdollisuus päätöksentekoon, joka liittyy Analyysi ja Konsultointi –asiantuntijapalveluiden myöntämiseen yritysasiakkaille.

Palveluiden maksuttomuudesta

Esityksen pykälässä säädettäisiin julkisten työvoimapalveluiden maksuttomuudesta. Kaikki henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia. Myös työnantajalle tarjottavat palvelut olisivat pääsääntäisesti maksuttomia. TE-toimistoilla on nykyisin myös maksullisia työnantajapalveluja rekrytointiin liittyen. Nämä jäävät esityksessä kuitenkin vähälle huomiolle ja tuntuu oudolta, että kunnilta vietäisiin oikeus tuottaa kyseisiä palveluja nykyiseen TE-toimiston tapaan.

Yhteistyövelvollisuudesta

Esityksen pykälässä edellytettäisiin kuntien keskinäistä yhteistyötä sekä yhteistyötä muiden viranomaisten ja tahojen kanssa julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä. Edellytettävää kuntien keskinäisen yhteistyön sisältöä ei kuitenkaan esityksessä tarkemmin avata.

## **Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.**

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

Riskit liittyvät säädösohjaukseen ja sen monimutkaisuuteen, rahoitusmallin toimivuuteen, tietojärjestelmien yhteensovittamiseen sekä ennakoimattomista tilanteista johtuvien muutuskustannusten rahoituksen riittämättömyyteen.

Huomioitavaa on myös, että yritysasiakkaiden tarpeet ovat useasti kuntaa/aluetta laajempia esim. rekryointitarpeissa tai merkittävässä toiminnan muutostilanteissa.

Esityksen pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta tarjota palveluja työnantajille. Työnantaja voisi hakea palvelua haluamaltaan työvoimaviranomaiselta eikä kunta voisi kieltäytyä palvelun tarjoamisesta sen takia, että yrityksen koti- tai toimipaikka ei sijaitse kyseisen työvoimaviranomaisen toimialueella. Tämä valinnanvapaus aiheuttaa hankaluuksia, sillä toiminnan resurssien jakamisessa on todennäköisesti perusteena palvelun järjestävän kunnan/alueen työvoimapohja.

Uudistuksen kannalta on tärkeää, että järjestämisvastuussa oleva työvoimaviranomainen päättää järjestämiensä palvelujen tuottamistavasta. Uudistuksessa laki ei edellytä, että kunta hankkii palvelut erilliseltä palveluntuottajalta, vaan kunta voi tuottaa palvelut omana palvelutuotantona.

## **Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.**

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

## Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Esityksen pykälässä säädettäisiin valtion ja työvoimaviranomaisten välisestä alueellisista työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluista, niiden järjestämisestä ja keskeisestä sisällöstä. Keskustelujen tarkoituksena on tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalveluiden järjestämisen tehtävissä ja työllisyyden edistämisessä. Tähän keskusteluun tulisi sisällyttää myös käytettävissä olevien resurs-sien arviointi suhteessa valtion asettamiin tavoitteisiin.

## Laillisuusvalvonta

Esityksen pykälässä säädettäisiin työvoimaviranomaista valvovasta tahosta. Valvontaviranomaisena toimisi aluehallintovirasto. Niin ikään pykälässä säädettäisiin oma-aloitteisesta valvonnasta. Ehdotuksen mukaan aluehallintovirastolla olisi toimivalta suorittaa valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvonta kohdistuisi työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukai-suuden valvontaan. Kysymys kuuluu, onko aluehallintoviranomaisella tähän valvontatehtävään sovel-tuvaa osaamista ja ammattitaitoa.

## **Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.**

**Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.**

### **Näkemyksenne:**

-

## **Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.**

### **Näkemyksenne:**

Esityksessä myös KEHA-keskuksella olisi KV-rekrytointiin (kansainväliset palvelut) liittyviä tehtäviä. La-kiesityksestä ei tule esille siirtyvätkö mm. EURES henkilöt KEHA-keskukseen vai kuntaan TE-palveluista? KV palveluissa tulisi olla mahdollisuus laajaan valtakunnalliseen yhteistyöhön, kuten myös merityönväli-tyksessä, joka on nytkin keskitetty palvelu.

**Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.**

### **Näkemyksenne:**

Onko huomioitu esimerkiksi työkokeilujen tai valmennusten toteuttaminen kunnissa tilanteessa, jossa työkokeilun toteuttaja ja siitä päättävä viranomainen ovat samassa organisaatiossa.

Henkilöasiakkaan tilanteen ja palvelutarpeen arvioimiseksi tilattavissa asiantuntija-arvioinneissa etenkin kunnan omassa palvelutuotannossa olevissa yrityspalveluissa ollaan tilanteessa, jossa ulkopuolisten asiantuntija-arviointien tilaaja ja lausunnon antaja työskentelisivät samassa organisaatiossa. Asiantuntija-arviointeihin varattavat määrärahat säilytettävä kuitenkin vähintään nykyisellä tasolla.

**Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).**

**Näkemyksenne:**

Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Esityksen pykälässä määriteltäisiin työnantajat, joille palkkatukea voitaisiin myöntää. Palkkatukea voitaisiin myöntää yrityksille sekä muille yhteisöille ja työnantajille. Muilla yhteisöillä ja työnantajilla tarkoitettaisiin esimerkiksi yhdistyksiä, säätiöitä, rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskunta ja hyvinvointialueita. Palkkatukea ei kuitenkaan voisi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle eikä näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle eli niin sanotulle kunnan sidosyksilölle. Nykymallissa kunnilla ja kuntien sidosyksiköillä on merkittävä rooli palkkatukityöllistäjänä. Miten varmistetaan, että muutos huomioidaan riittävästi valtionosuuksien määrittelyssä. Kuntien palkkatukityöllistäminen on merkittävä osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisen työväline ja korostuu etenkin monialaisessa TYP-työssä.

Esitysluonnoksen sivulla 125 kerrotaan alaviitteessä, että lausuntokierroksen aikana selvitetään mahdollisuudet kuntien palkkatuen korvaavaksi sääntelyksi. Koska kunnat palkkatukityöllistävät vuosittain miltei saman määrän kuin tällä uudistuksella odotetaan olevan työllisyysvaikutuksia, korvaavan sääntelyn löytyminen olisi erittäin tärkeää.

Palkkatuella katettaviin kustannuksiin ei luettaisi työnantajan maksettavaksi kuuluvia palkan sivukuluja. Palkkatuella ei siten voisi kattaa työnantajalle aiheutuvaa työnantajan eläkemaksua, sairausvakuutusmaksua, työttömyysvakuutusmaksua, tapaturmavakuutusmaksia eikä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua. Sivukulut ja lomaraha ovat selkeästi palkkakustannuksia, jotka tulisi myös lukea palkkatuella katettaviin kustannuksiin. Tämä merkittävä heikennys saattaa heijastua palkkatuen markkinointiin negatiivisesti ja voi erityisesti heikentää pienyrittäjien mahdollisuuksia tukea työttömien työllistymistä ja palkata lisätyövoimaa.

**Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).**

**Näkemyksenne:**

Starttirahan myöntämisen edellytyksissä ei ole mainintaa asiantuntijalausuntojen käytöstä päätöksen-teon tukena.

Uudistuksessa on varmistettava, että starttirahat huomioidaan laskelmissa täysimääräisinä ja rahoituksen riittävyys varmistetaan ympärivuotisesti, kuten tähänkin asti on toimittu.

**Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.**

**Näkemyksenne:**

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Esityksen pykälässä säädettäisiin viranomaisista, joiden palveluksessa oleville henkilöille käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kuuluvaan asiakastietojärjestelmään voitaisiin myöntää sekä tehtävistä, joiden hoitamista varten käyttöoikeus voitaisiin myöntää. Ehdotuksen mukaan käyttöoikeus voitaisiin myöntää työvoimaviranomaisten, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston palveluksessa oleville henkilöille. Käyttöoikeus tulisi soveltuvin osin mahdollistaa myös kunnan omaan organisaatioon mahdollisesti kuuluville yrityspalvelun asiantuntijoille. Tämä mahdollistaisi mutkattoman tiedonsiirron organisaation sisällä ja edesauttaisi elinvoimatehtävän toteuttamista.

**Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.**

**Näkemyksenne:**

Esityksessä todetaan, että kaikissa työvoimaviranomaisissa tulisi olla nimettynä muutosturvaan erikois-tuneita asiantuntijoita, joiden tulisi tehdä yhteistyötä keskenään, tarvittaessa koko maan laajuisesti. Muutosturva-asiantuntijoiden tehtävänä on opastaa ja informoida työnantajia muutosturvaan liittyvien tehtävien hoitamisessa ja työvoimapalvelujen tarjonnasta. Tämä velvoite tulisi huomioida siirrettäessä nykyisiä TE-toimistojen resursseja kuntiin/alueille.

**Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.**

**Näkemyksenne:**

-

**Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset**

**Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?**

Esityksessä todetaan, että KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluisi ylläpitää ja kehittää tietojärjestelmiä ja alustoja, jotka tukevat kansainvälistä rekrytointia, koota ja ennakoida valtakunnallisesti ulkomaisen työvoiman tarpeita sekä koota yliaalueellisesti tietoja kansainväliselle rekrytoinnille avoimista työpaikois-ta. KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluisi kansainvälinen työnvälitys, kansainvälisen rekrytoinnin työnanta- ja- ja henkilöasiakasneuvonta sekä tiedottaminen Suomen työelämästä. KEHA-keskus voisi hankkia palveluita, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman saantia ulkomailta. Tällaisia palveluja olisivat esimerkiksi lähtömaakoulutukset ja ammattitaidon testaus lähtömaissa.

Kunnat ovat kehittäneet myös omia KV-rekrytointeihin liittyviä palveluja ja palvelumalleja. KEHA-keskukset tulisi velvoittaa tekemään edellä kuvatuissa asioissa yhteistyötä kuntien kanssa ja omalta osaltaan näin tukea kuntia elinvoimatehtävän toteutuksessa.

## **Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta**

-

## **Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta**

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

## **Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)**

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.**

-

## **Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;**

## **Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;**

## **Laki työttömyyskassalain muuttamisesta**

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

Kunnan rahoitusvastuu työmarkkinatuesta alkaa 100 päivän kohdalla ja laajenisi myös ansiosidonnaiseen. Kulut kasvavat mutta keinot vähenevät, kun työllistymistä tukevat toimenpiteet kuten työkokeilu eivät enää katkaise maksuvelvollisuutta. Työllistymistä tukeva kuntoutus/sosiaalinen kuntoutus on merkittävässä osassa, mutta on hyvinvointialueen järjestämisvastuulla. Eläkkeelle pääsyn tehostaminen ja helpottaminen joltain osin.

Aito työllistäminen katkaisee kunnan maksuvelvollisuuden, mutta kannustaako se enää silloin järjestämään tehokkaasti työllistymistä tukevia palveluita. Kunnille maksetaan lisääntyneet työttömyysturvavamenot valtionosuuksina kertaluontoisena korvauksena, kun uudistus toteutuu ja jatkossa työttömyysturvasta aiheutuviin menoihin vaikutetaan panostamalla työllisyyden edistämiseen.



## **Laki ulkomaalaislain muuttamisesta**

Esityksessä todetaan että "Ennakkotieto työntekijän oleskeluluvan myöntämisedellytyksistä" -pykälä kumottaisiin. Työ- ja elinkeinotoimistojen lakkauttamisen myötä ei olisi voimassa olevan sään-nöksen tarkoittamaa taho, joka ennakkotiedon antaisi. Ennakkotietoa koskevat tarpeet hoidettaisiin muulla tavoin. Esitys ei ota kantaa mahdollisiin muihin tapoihin; mikä taho määrittelee myöntämisedel-lytykset?

## **Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

-

## **Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta**

-

## **Laki palkkaturvain muuttamisesta; Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

## **Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

-

## **Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

-

## **Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

-

## **Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta**

-

## **Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta**

-

## **Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta; Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

## **Laki työsopimuslain muuttamisesta; Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;  
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;  
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;  
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;  
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;  
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;  
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;  
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;  
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

-

**Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

-

**Laki tuloverolain muuttamisesta;  
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;  
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-

**Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

-

**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;  
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;  
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

## Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

### **Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.**

Rauman kaupunki yhtyy Suomen TYP-johtajien kannanottoon ja lausuntoon lakiesitysestä. Raumalla on ollut TYP-toiminta yhteispalvelukokeiluajoilta asti vuodesta 2000.

Lain otsikko Laki työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnasta on jäykkä ja se ei ole selkeä. Kun monialaisuus itsessään tarkoittaa yhdessä toimimista, sisältyy lain nimeen tautologiaa. Vastaavasti edistäminen ja tuki ovat ainakin osin toistensa kanssa päällekkäisiä. Selkeämpi otsikko olisi Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä.

On kannatettavaa, että esityksen 3§:n mukaisesti asiakkaalla ei enää aikarajaa TYP-palveluun pääsystä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun varhaisemmassa vaiheessa. Jotta kohderyhmä moninaisuudessaan pysyy selkeänä, on kuitenkin samalla tärkeää, että määritellään selkeästi, mitä monialaisen palvelun tarpeella tarkoitetaan.

TYP-johtajien lakiesityksestä tekemistä huomioista monet liittyvät yhteistoiminnan organisointiin. Ei ole kannatettavaa, että valtakunnallisesta TYP-ohjausryhmästä luovuttaisiin. Tarvitaan valtakunnallista kehittämistä ja seurantaa, jotta palvelu on tasalaatuista koko maassa. Myös soteuudistuksessa painotetaan asiakkaiden oikeutta yhdenvertaisiin palveluihin.

Esityksessä ei säädetä yhteistyösopimuksen tekemistä. On tärkeää, että monialaisesta tuesta tehdään kirjallinen sopimus, jossa sovitaan tarkkaan mm. yhteistoiminnan resurssoinnista ja kustannusten jaosta. Lain viittaus riittävään resurssointiin ei turvaa sitä, että yhteistoimintaan varattaisiin riittävät toimintaresurssit.

Yhteisten kustannusten jakaminen 10§:n 2. momentin mukaisesti henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn aliresurssointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. Tilanteen haasteellisuutta lisää henkilöstön vaihtuvuus ja se, että uuden työntekijän palkkaamiseen voi mennä kuukausia tai muutosvaiheissa pystytään tekemään vain minimi. TYP-työn riittävä resurssointi hyvinvointialueella kuitenkin vähentää painetta sote-palveluihin jatkossa.

Resurssointia tulee tarkastella laissa pitkäaikaistyöttömien määrä huomioiden ja määrittää henkilöstöresurssi suhteessa asiakasmäärään (vrt. hoitajamitoitus). Potentiaalisten asiakkaiden

(=pitkäaikaistyöttömien) määrä on työntekijöiden määrän sijaan relevantti resurssointia ja kustannustenjakoa määrittävä tekijä. Yhteisten kustannusten jako kuntien ja hyvinvointialueen välillä voisi olla 50 %/50 %.

12§:n lopussa Kela pudonnut niiden joukosta, keille voidaan myöntää käyttöoikeus. Kelan sijaan listassa on kuntayhtymä. Kunnat tai kuntayhtymät toimivat työvoimaviranomaisina. Pykälään tulee kirjata kuntayhtymän sijaan Kela.

Lakiesityksen 16§:ssä ja 17 §:ssä käsitellään nuorten monialaisia palveluja. Esityksen perusteella jää epäselväksi, keskitetäänkö nuorten monialaiset palvelut Ohjaamoihin vai voiko nuori olla myös TYPin asiakkaana. Kokemusten mukaan Ohjaamon monialaiset palvelut eivät ole riittäneet kaikille nuorille, vaan nuoria on ohjautunut lisääntyvässä määrin TYPin asiakkaiksi. Toimiva malli voisi olla sellainen, että Ohjaamon asiakkaana oleva nuori saisi Ohjaamosta yhden oven periaatteella tarvitsemiaan palveluja monialaiset palvelut mukaan lukien. Esityksessä jää epäselväksi myös se, onko työllistymistä edistävällä monialaisella tuella ja nuorten monialaisilla palveluilla yhteinen johtoryhmä vai omat johtoryhmänsä. Esityksen perusteella ei käynyt selväksi myöskään se, onko monialaisten palvelujen asiakastietojärjestelmä käytössä nuorten monialaisissa palveluissa vai miten tiedonkulku eri toimijoiden välillä hoidetaan.

Esityksen 17§:ssä käsitellään yksittäistä hanketta/palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Laissa ei säädellä muutoinkaan yksittäisistä palveluista. Tämä pykälä jää lain kokonaisuudesta irralliseksi, joten sen voisi poistaa.

Monialaisten palvelujen tukirakenne jää 18 §:ssä esitetyssä muodossa epäselväksi. Tukirakenteesta säätäminen kuuluu pikemmin asetukseen, jossa on tarpeen säätää tarkemmin tukirakenteesta ja sen roolista monialaisten palvelujen kehittämisessä.

## Muut huomionne esityksestä

### Kommentoitavaa:

-

Hohtari Saira  
Rauman kaupunki